

P9_TA(2023)0112

Wyzwania stojące przed Republiką Mołdawii

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 19 kwietnia 2023 r. w sprawie wyzwań stojących przed Republiką Mołdawii (2023/2595(RSP))

(C/2023/447)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie Republiki Mołdawii, Ukrainy i Rosji,
 - uwzględniając Układ o stowarzyszeniu między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej oraz ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Mołdawii, z drugiej strony⁽¹⁾, który obejmuje pogłębioną i kompleksową strefę wolnego handlu i w pełni wszedł w życie z dniem 1 lipca 2016 r.,
 - uwzględniając wniosek Republiki Mołdawii o członkostwo w UE złożony 3 marca 2022 r. i przyznanie jej przez Radę Europejską 23 czerwca 2022 r. statusu kraju kandydującego na podstawie pozytywnej oceny Komisji i zgodnie z opiniami Parlamentu,
 - uwzględniając opinię Komisji z 17 czerwca 2022 r. w sprawie wniosku Republiki Mołdawii o członkostwo w Unii Europejskiej (COM(2022)0406), konkluzje Rady z 24 czerwca 2022 r. w sprawie wniosków o członkostwo Ukrainy, Republiki Mołdawii i Gruzji, sprawozdanie analityczne Komisji z 1 lutego 2023 r. w sprawie dostosowania prawa Mołdawii do dorobku prawnego UE (SWD(2023)0032) oraz sprawozdanie Komisji z 6 lutego 2023 r. w sprawie wdrożenia układu o stowarzyszeniu UE z Republiką Mołdawii (SWD(2023)0041),
 - uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej z 23 marca 2023 r.,
 - uwzględniając wspólne oświadczenie wydane po 7. posiedzeniu Rady Stowarzyszenia UE–Mołdawia 7 lutego 2023 r. oraz oświadczenie końcowe 13. Komisji Parlamentarnej Stowarzyszenia UE–Mołdawia z 23 marca 2023 r.,
 - uwzględniając Kartę Narodów Zjednoczonych, akt końcowy z Helsinek oraz Paryską kartę dla nowej Europy,
 - uwzględniając art. 132 ust. 2 i 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że Republika Mołdawii od samego początku potępiała rosyjską wojnę napastniczą przeciwko Ukrainie i popiera integralność terytorialną Ukrainy; mając na uwadze, że wojna nieproporcjonalnie dotknęła Republikę Mołdawii, która musiała stawić czoła napływowi ponad 700 000 ukraińskich uchodźców – proporcjonalnie większej liczbie niż jakikolwiek inny kraj – z czego ponad 100 000 nadal pozostaje w tym kraju, podczas gdy gospodarka Mołdawii poważnie ucierpiała z powodu utraty handlu, spadku inwestycji zagranicznych oraz wzrostu cen energii i transportu; mając na uwadze, że Federacja Rosyjska, we współpracy z krajowymi podmiotami wspieranymi przez Rosję, pobudza i wykorzystuje wynikającą z tego niepewność gospodarczą do delegitymizacji mołdawskiego rządu i podsycania sprzeciwu wobec jego proeuropejskiej polityki;
- B. mając na uwadze, że Rosja wykorzystwała swój eksport gazu jako narzędzie wywierania presji na mołdawski rząd, w tym na jego proeuropejskie ukierunkowanie, sztucznie wywołując kryzys dostaw gazu w 2021 i 2022 r.; mając na uwadze, że wykorzystywanie przez Rosję energii jako broni jeszcze bardziej obnażyło kruchość mołdawskiego sektora energetycznego, a powiązania tego kraju z unijnymi rynkami i mechanizmami gazu i energii elektrycznej pomogły mu przezwyciężyć kryzys; mając na uwadze, że wysokie ceny energii doprowadziły do wzrostu inflacji do 30 %, a produkcja gospodarcza Mołdawii spadła w 2022 r. realnie o 5,9 % rok do roku; mając na uwadze, że chociaż Republika Mołdawii zdywersyfikowała swoje dostawy gazu ziemnego, aby odejść od Rosji, jej dostawy energii elektrycznej pozostają w dużej mierze uzależnione od należącej do Rosji elektrowni Cuciurgan w Naddniestrzu;

⁽¹⁾ Dz.U. L 260 z 30.8.2014, s. 4.

- C. mając na uwadze, że na początku lat 90. Rosja była bezpośrednim uczestnikiem wojny o Naddniestrze przeciwko państwu mołdawskiemu i od tamtej pory nadal wspiera de facto okupowany region Naddniestrza, w którym do dziś nielegalnie utrzymuje siły szacowane na 1 500 rosyjskich żołnierzy; mając na uwadze, że 22 czerwca 2018 r. Zgromadzenie Ogólne ONZ wezwało Federację Rosyjską, aby bezwarunkowo i bez dalszej zwłoki zakończyła uporządkowane wycofywanie swoich sił zbrojnych i uzbrojenia z terytorium Republiki Mołdawii; mając na uwadze, że w składzie amunicji w Kiełbaśnej, znajdującym się w Naddniestrzu w pobliżu granicy ukraińsko-mołdawskiej, znajduje się około 22 000 ton posowieckiej amunicji i sprzętu wojskowego, strzeżonych przez grupę operacyjną wojsk rosyjskich; mając na uwadze, że mimo zobowiązań podjętych w 1999 r. i ponownie w 2021 r. Federacja Rosyjska nie dopilnowała pełnego zniszczenia tej broni i wycofania nielegalnie stacjonujących oddziałów;
- D. mając na uwadze, że 21 lutego 2023 r. prezydent Federacji Rosyjskiej Władimir Putin uchylił swój dekret z 7 maja 2012 r. w sprawie środków realizacji polityki zagranicznej Federacji Rosyjskiej, który między innymi zobowiązywał Rosję do poszukiwania sposobów rozwiązania kwestii separatystycznej „w oparciu o poszanowanie suwerenności, integralności terytorialnej i neutralności Republiki Mołdawii przy określaniu specjalnego statusu Naddniestrza”;
- E. mając na uwadze, że Federacja Rosyjska stosuje prowokację, dezinformację, cyberataki i inne środki hybrydowe do podważenia stabilności i suwerenności Republiki Mołdawii; mając na uwadze, że w ostatnich latach Republika Mołdawii borykała się z nasileniem dezinformacji z rosyjskich oraz prorosyjskich źródeł i mediów; mając na uwadze, że rosyjskie działania wywrotowe w mołdawskiej przestrzeni informacyjnej mają także na celu podważenie powszechnego poparcia dla tymczasowo przesiedlonych Ukraińców i dla Unii Europejskiej, związanie sił ukraińskich na południowej granicy oraz sprzyjanie destabilizacji; mając na uwadze, że inne aktywne działania przewidziane przez Rosję obejmują zakładanie i promowanie fasadowych organizacji udających organizacje pozarządowe i „ośrodki kultury”, ustanowienie silnego prorosyjskiego politycznego i społecznego elektoratu, przywrócenie Republiki Mołdawii do stanu uzależnienia od rosyjskich węglowodorów oraz podejmowanie kroków mogących skutkować eskalacją zbrojną w okupowanym Naddniestrzu; mając na uwadze, że rosyjscy urzędnicy wielokrotnie i fałszywie twierdzili, że ludność rosyjskojęzyczna w Republice Mołdawii jest poddawana represjom;
- F. mając na uwadze, że rosyjskie pociski wymierzone w Ukrainę kilkakrotnie przelatywały nad terytorium Republiki Mołdawii, jawnie naruszając suwerenność tego kraju, a rosyjskie odpady raketowe wielokrotnie spadały na terytorium Mołdawii, powodując szkody i zagrażając życiu ludności cywilnej; mając na uwadze, że mołdawska obserwacja przestrzeni powietrznej i obrona powietrzna pilnie potrzebują inwestycji i modernizacji, a mołdawski rząd zwrócił się do zachodnich partnerów o systemy obrony powietrznej;
- G. mając na uwadze, że 9 lutego 2023 r. prezydent Ukrainy Wołodymyr Zełenski poinformował Radę Europejską, że Ukraina przechwyciła plan rosyjskich tajnych służb dotyczący zniszczenia systemu demokratycznego w Republice Mołdawii i przejścia kontroli nad tym krajem; mając na uwadze, że potwierdziła to później prezydentka Republiki Mołdawii Maia Sandu, która oświadczyła, że kraj ten otrzymał informacje wywiadowcze sugerujące, iż Rosja spiskuje w celu obalenia przemocą proeuropejskiego przywództwa kraju;
- H. mając na uwadze, że Rosja wykorzystuje wewnętrznych, prorosyjskich oligarchów i siły polityczne, takie jak partia Șor, do destabilizacji sytuacji politycznej w kraju; mając na uwadze, że według doniesień partia Șor od sierpnia 2022 r. aktywnie rekrutowała osoby do udziału w antyrządowych protestach, organizowała logistykę i wykorzystywała trudną sytuację gospodarczą obywateli, oferując zachęty finansowe; mając na uwadze, że przywódca partii Șor, Ilan Șor, uciekł z Republiki Mołdawii w 2019 r. po tym, jak został skazany za pranie pieniędzy i defraudację w skandalu związanym z oszustwami bankowymi, w wyniku którego z systemu bankowego Mołdawii wyprowadzono równowartość 1 mld USD; mając na uwadze, że 13 kwietnia 2023 r. Sąd Apelacyjny w Kiszyniowie skazał Ilana Șora na 15 lat więzienia za korupcję w sprawie oszustwa bankowego; mając na uwadze, że mołdawscy prokuratorzy domagają się jego ekstradycji z Izraela, a także oskarżyli jego partię o otrzymywanie nielegalnego finansowania;
- I. mając na uwadze, że rząd Mołdawii wezwał UE do nałożenia sankcji na zbiegłego oligarchę Ilana Șora, którego oskarża o pomaganie Rosji w prowadzeniu wojny hybrydowej przeciwko rządowi w Kiszyniowie poprzez szerzenie niepokojów społecznych; mając na uwadze, że oligarchowie Ilan Șor i Władimir Płachotniuk zostali objęci sankcjami przez Stany Zjednoczone i Zjednoczone Królestwo za udział w oszustwie bankowym o wartości 1 mld USD i innych nielegalnych układach;
- J. mając na uwadze, że mołdawska demokracja okazała się odporna na rosyjską dezinformację i propagandę podczas niedawnych zmian w rządzie mimo wzmożonej działalności wywrotowej ze strony Rosji i podmiotów wspieranych przez Rosję; mając na uwadze, że mimo tych wszystkich prób destabilizacji naród mołdawski i przywódcy mołdawscy pozostali zdeterminowani, by podążać wybraną przez siebie proeuropejską drogą;

- K. mając na uwadze, że 3 marca 2022 r. Republika Mołdawii złożyła wniosek o przystąpienie do UE, co świadczy o determinacji mołdawskich władz i obywateli w pogłębianiu integracji europejskiej swojego kraju; mając na uwadze, że Republika Mołdawii jest obecnie krajem kandydującym do członkostwa w UE;
- L. mając na uwadze, że rząd Republiki Mołdawii rozpoczął proces ambitnych reform politycznych, sądowniczych i instytucjonalnych oraz wykazał determinację w realizacji dziewięciu etapów określonych w opinii Komisji w celu spełnienia warunków dla otwarcia negocjacji akcesyjnych; mając na uwadze, że wdrażanie istniejących porozumień przez mołdawski rząd dowodzi jego zaangażowania w ściślejszą współpracę i integrację z Unią; mając na uwadze, że przystąpienie do UE pozostaje procesem opartym na zasługach oraz uzależnionym od spełnienia ustalonych kryteriów i warunków;
- M. mając na uwadze, że Republika Mołdawii jest bliskim i cenionym partnerem UE oraz że w ciągu ostatniego roku stosunki między UE a Mołdawią zacieśniły się w oparciu o wzajemne zobowiązanie do wzmocnienia stowarzyszenia politycznego i pogłębienia integracji gospodarczej; mając na uwadze, że w konkluzjach Rady z 13 grudnia 2022 r. w sprawie rozszerzenia oraz procesu stabilizacji i stowarzyszenia położono nacisk na dalsze pogłębianie współpracy sektorowej UE z Mołdawią i jej integrację z rynkiem wewnętrznym UE; mając na uwadze, że UE i jej państwa członkowskie udzieliły Republice Mołdawii znacznego wsparcia politycznego, gospodarczego i humanitarnego oraz aktywnie zaangażowały się w promowanie praworządności, demokracji i reform w tym kraju; mając na uwadze, że w konkluzjach Rady Europejskiej z 23 marca 2023 r. potwierdzono determinację UE, by nadal udzielać Republice Mołdawii wszelkiego stosownego wsparcia, oraz zobowiązano Komisję do przedstawienia pakietu wsparcia przed jej kolejnym posiedzeniem; mając na uwadze, że ambitny i kompleksowy pakiet wsparcia ma zasadnicze znaczenie zarówno dla przeciwdziałania destabilizującym działaniom podmiotów zewnętrznych, jak i dla utrzymania kraju na proeuropejskim kursie;
- N. mając na uwadze, że od października 2021 r. Unia udzieliła Republice Mołdawii pożyczek i dotacji w wysokości 1,09 mld EUR w celu wzmocnienia jej odporności, w tym w formie wsparcia budżetowego, pomocy makrofinansowej, pomocy humanitarnej i pomocy w ramach Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności i platformy wsparcia dla Mołdawii; mając na uwadze, że druga rata pomocy makrofinansowej w wysokości 105 mln EUR obiecana w listopadzie 2022 r. nadal nie została wypłacona; mając na uwadze, że Rada przyjęła środki pomocy o wartości 7 mln EUR w 2021 r. i 40 mln EUR w 2022 r. na dalszą nieśmiercioną pomoc wojskową w ramach Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju (EPF); mając na uwadze, że misja pomocy granicznej UE (EUBAM) wspiera wysiłki Mołdawii i Ukrainy na rzecz skutecznego zarządzania ich wspólną granicą;
- O. mając na uwadze, że Republika Mołdawii będzie gospodarzem kolejnego szczytu Europejskiej Wspólnoty Politycznej w Kiszyniowie, co dowodzi jej ambitnego i zdecydowanego proeuropejskiego stanowiska;
- P. mając na uwadze, że Republika Mołdawii przezwyciężyła poważne blokady logistyczne na swojej granicy z Ukrainą przez rozmieszczenie dodatkowego wyspecjalizowanego personelu straży granicznej;
1. wyraża solidarność z narodem Republiki Mołdawii w tym trudnym okresie i ponownie wyraża swoje niezachwiane poparcie dla niepodległości, suwerenności i integralności terytorialnej Republiki Mołdawii; zdecydowanie potępia podejmowane wielokrotnie przez Rosję próby destabilizacji Republiki Mołdawii, jej rządu i społeczeństwa, w tym stosowanie środków hybrydowych, wykorzystywanie dostaw energii jako broni, powtarzające się naruszenia mołdawskiej przestrzeni powietrznej, kampanie dezinformacyjne i wyreżyserowane protesty, a także groźbę użycia siły; wzywa władze rosyjskie do poszanowania niepodległości, suwerenności i integralności terytorialnej Republiki Mołdawii, do zaprzestania prowokacji i prób destabilizacji kraju, do wycofania sił zbrojnych z Naddniestrza, do zapewnienia natychmiastowego wycofania lub całkowitego zniszczenia pod międzynarodowym nadzorem całej amunicji i sprzętu znajdującego się w składzie w Kiełbaśnej oraz do poparcia pokojowego i trwałego rozwiązania konfliktu w Naddniestrzu zgodnie z zasadami prawa międzynarodowego i w granicach Republiki Mołdawii uznanych przez społeczność międzynarodową;
 2. wzywa UE i jej państwa członkowskie, by ściśle monitorowały sytuację w Republice Mołdawii oraz podjęły działania przeciwko stosowaniu przez Federację Rosyjską środków hybrydowych; wzywa UE, by zwiększyła wsparcie dla Republiki Mołdawii, w tym poprzez zapewnienie większych zasobów technicznych, pomocy finansowej i wiedzy eksperckiej w zakresie zwalczania dezinformacji, cyberataków i innych ataków hybrydowych; wzywa Komisję i Europejską Służbę Działań Zewnętrznych (ESDZ) do poprawy komunikacji strategicznej na temat UE w Republice Mołdawii; wzywa Komisję i państwa członkowskie, by dalej wspierały niezależność mediów w Republice Mołdawii, a także podejmowały wysiłki na rzecz zwiększenia umiejętności korzystania z mediów i umiejętności krytycznej analizy w całym społeczeństwie, aby podnieść jego zdolność do wykrywania dezinformacji;

3. z zadowoleniem przyjmuje przywództwo i odwagę polityczną prezydentki Mai Sandu, jak również determinację i odpowiedzialność, z jaką władze Mołdawii zdołały ujawnić i odeprzeć wspierane przez Rosję próby destabilizacji rządu; wzywa Radę, Komisję i ESDZ do przeprowadzenia dokładnej oceny istniejących środków wsparcia, biorąc pod uwagę zwiększone zagrożenia dla bezpieczeństwa Republiki Mołdawii oraz potrzebę wzmocnienia odporności mołdawskich instytucji państwowych, sił zbrojnych i społeczeństwa na zewnętrzne próby destabilizacji i prowokacji; z zadowoleniem przyjmuje propozycję prezydencji szwedzkiej dotyczącą utworzenia misji cywilnej w Mołdawii w ramach wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony (misja partnerska UE w Mołdawii – EUPM Moldova), aby udzielić wsparcia w przeciwdziałaniu dezinformacji oraz zagrożeniom cyberbezpieczeństwa i zagrożeniom hybrydowym; wzywa państwa członkowskie, by ustanowiły i w krótkim terminie uruchomiły ambitną cywilną misję doradczą UE w ramach wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony, a zatem by priorytetowo uruchomiły tę misję na posiedzeniu Rady do Spraw Zagranicznych 22 maja 2023 r., a także by zapewniły jej odpowiedni personel i finansowanie;

4. wzywa Komisję i ESDZ, by dalej zacieśniały współpracę z Republiką Mołdawii w celu zwiększenia odporności tego kraju na zagrożenia hybrydowe, w tym poprzez wspólne opracowanie strategii mającej na celu ochronę integralności i środowiska bezpieczeństwa wyborów lokalnych w 2023 r., wyborów prezydenckich w 2024 r. i wyborów parlamentarnych w 2025 r., co pozwoli wesprzeć pracę dziennikarzy i organizacji społeczeństwa obywatelskiego dążących do przeciwdziałania dezinformacji; apeluje do Komisji i władz mołdawskich, by wzmocniły strategiczną komunikację z ludnością Mołdawii, w tym w Naddniestrzu; ponadto wzywa platformy mediów społecznościowych do opracowania, dostosowania i wdrożenia konkretnych środków moderowania treści online podatnych na dezinformację w Republice Mołdawii;

5. z zadowoleniem przyjmuje wyraźne potępienie przez władze Mołdawii rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie oraz zobowiązanie rządu do dostosowania się do unijnych środków ograniczających wobec Rosji; wzywa Komisję, by udzieliła Mołdawii pomocy we wdrażaniu tych sankcji oraz zapewniła wsparcie w celu złagodzenia wszelkich negatywnych konsekwencji; wyraża uznanie dla niesłabnącej solidarności Mołdawii z ludźmi uciekającymi z Ukrainy przed rosyjską wojną napastniczą, a także dla niedawnej decyzji o przyznaniu im tymczasowej ochrony zgodnie z odpowiednim prawodawstwem UE; wzywa Komisję do dalszego udzielania pomocy humanitarnej za pośrednictwem Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności, wsparcia w zakresie zarządzania granicami za pośrednictwem Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex) oraz przeniesionej misji EUBAM, a także do wspierania transferu osób do państw członkowskich UE w kontekście platformy solidarności; ponawia swój apel do Komisji i władz mołdawskich o uwzględnienie szczególnych potrzeb dzieci-uchodźców z Ukrainy przebywających obecnie w Mołdawii, o ustanowienie programów wsparcia dla uchodźców, w szczególności tych, które potrzebują specjalistycznego wsparcia dla ofiar przemocy ze względu na płeć, oraz o zapewnienie im dostępu do usług w zakresie zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego;

6. podkreśla rolę Republiki Mołdawii jako regionalnego gwaranta bezpieczeństwa, zwłaszcza od momentu rozpoczęcia na pełną skalę rosyjskiej inwazji na Ukrainę; z zadowoleniem przyjmuje zwiększenie wsparcia dla Republiki Mołdawii w ramach Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju w 2022 r., aby pomóc w modernizacji mołdawskich sił zbrojnych; wzywa państwa członkowskie, by zwiększyły wkłady otrzymywane przez Republikę Mołdawii z Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju poprzez długoterminowe i przewidywalne roczne przydziały, które między innymi pozwoliłyby Mołdawii poprawić obserwację przestrzeni powietrznej i obronę powietrzną, a tym samym zwiększyłyby również bezpieczeństwo UE na jej granicach;

7. popiera dalsze prace w ramach dialogu na wysokim szczeblu na temat polityki i bezpieczeństwa między UE a Republiką Mołdawii w celu zacieśnienia współpracy w zakresie polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, poruszenia istotnych kwestii dotyczących bezpieczeństwa i stabilności w regionie, a także omówienia możliwości ścisłej koordynacji oraz skutecznej pomocy i środków wsparcia; docenia udział Republiki Mołdawii w unijnej misji szkoleniowej w Mali oraz zamiar wniesienia wkładu w unijną misję szkoleniową w Somalii i EUFOR ALTHEA w Bośni i Hercegowinie, a także zintensyfikowania współpracy w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom hybrydowym;

8. wzywa UE i jej państwa członkowskie do rozszerzenia zakresu globalnego systemu sankcji UE za naruszenia praw człowieka, aby uwzględnić jako przestępstwo podlegające karze akty korupcji, które zagrażają bezpieczeństwu, stabilności, porządkowi konstytucyjnemu i instytucjom demokratycznym kraju; wzywa UE i jej państwa członkowskie do ustanowienia natychmiastowych sankcji wobec tych, którzy próbują zdestabilizować Republikę Mołdawii, podważać jej bezpieczeństwo, stabilność i porządek konstytucyjny lub korumpować jej instytucje polityczne i gospodarcze; w związku z tym wzywa UE do indywidualnego ukarania zbiegłych oligarchów Ilana Șora i Władimira Płachotniuka oraz, w stosownych przypadkach, do nałożenia sankcji na ich przedsiębiorstwa i organizacje polityczne; wzywa odpowiednie państwa i terytoria przyjmujące do ekstradycji Ilana Șora i Władimira Płachotniuka, aby mogli stanąć przed sądem w Republice Mołdawii;

9. potwierdza swoje zaangażowanie na rzecz członkostwa Republiki Mołdawii w Unii Europejskiej; uważa, że stanowiłoby to geostrategiczną inwestycję w zjednoczoną i silną Europę; docenia postępy rządu w zakresie reform i poziomu dostosowania do dorobku prawnego UE i zachęca go do intensyfikacji prac na rzecz pełnego i skutecznego wdrożenia układu o stowarzyszeniu oraz pogłębionej i kompleksowej strefy wolnego handlu; zachęca przywódców UE i państw członkowskich do dalszego inwestowania w dialog polityczny z Republiką Mołdawii, a także do odwiedzania tego kraju, co między innymi pokaże zaangażowanie UE w europejską przyszłość Mołdawii; wzywa Komisję, by dołączyła jasne i wymierne kryteria i poziomy odniesienia do dziewięciu kroków określonych dla Republiki Mołdawii w celu zapewnienia postępów na drodze do jej członkostwa w UE;

10. z zadowoleniem przyjmuje znaczne wysiłki władz Mołdawii na rzecz przyspieszenia programu reform oraz ich determinację w realizacji dziewięciu kroków określonych w opinii Komisji, pomimo nacisków na Mołdawię ze strony Rosji oraz kryzysu wywołanego rosyjską wojną napastniczą przeciwko Ukrainie; zachęca Republikę Mołdawii do śmiałej kontynuacji programu reform na rzecz demokracji i praworządności; zachęca rząd do współpracy z wszystkimi zainteresowanymi stronami nad dogłębną, trwałą i kompleksową reformą wymiaru sprawiedliwości i reformą antykorupcyjną, zgodnie z zaleceniami UE i Komisji Weneckiej; pochwała zdecydowane kroki poczynione przez rząd w celu poprawy funkcjonowania sądownictwa, w tym postępy osiągnięte w procedurze weryfikacji wstępnej nowych członków Najwyższej Rady Sądownictwa i Najwyższej Rady Prokuratorów; zachęca wszystkie zainteresowane podmioty, w szczególności Zgromadzenie Ogólne Sędziów, do dopilnowania, by pozostałe stanowiska w Najwyższej Radzie Sądownictwa zostały obsadzone szybko i przy przestrzeganiu wysokich standardów uczciwości jej członków; z zadowoleniem przyjmuje działania podjęte w obszarze walki z korupcją, takie jak wdrożenie przepisów dotyczących rozpraw w trybie zaocznym oraz postępy w ściganiu szeregu głośnych przestępstw antykorupcyjnych lub przestępstw związanych z oszustwami bankowymi na kwotę 1 mld USD; wzywa władze Mołdawii, by kontynuowały i dalej wzmacniały wysiłki na rzecz zwalczania korupcji, w szczególności poprzez doprecyzowanie mandatów krajowych wyspecjalizowanych instytucji antykorupcyjnych oraz zwiększenie skuteczności Krajowego Centrum Antykorupcyjnego i Krajowego Urzędu ds. Etyki; przypomina, że priorytetem jest osiągnięcie wiarygodnych wyników ścigania korupcji i wyroków skazujących za korupcję na podstawie proaktywnych i skutecznych postępowań przygotowawczych;

11. zachęca Mołdawię do podejmowania starań na rzecz zwalczania zorganizowanej i poważnej przestępczości międzynarodowej i transgranicznej; wzywa Komisję do zwiększenia pomocy dla mołdawskich organów ścigania, aby zapobiec tego rodzaju przestępstwom; z zadowoleniem przyjmuje zacieśnienie przez Republikę Mołdawii współpracy z Agencją Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania (Europol), Agencją Unii Europejskiej ds. Szkolenia w Dziedzinie Ścigania (CEPOL) oraz Fronteksem i zwraca się do Komisji i Rady o zwiększenie obecności tych instytucji w Mołdawii; z zadowoleniem przyjmuje ścisłą współpracę w ramach unijnej platformy wsparcia bezpieczeństwa wewnętrznego i zarządzania granicami w Mołdawii i wzywa do wzmocnienia tej platformy, m.in. przez wyznaczenie i utrzymywanie punktów kontaktowych w odpowiednich instytucjach UE oraz przez zapewnienie dodatkowej pomocy finansowej UE na potrzeby jego działań operacyjnych; wzywa UE i jej państwa członkowskie do zwiększenia wsparcia dla mołdawskiego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz do poprawy współpracy z Republiką Mołdawii w zakresie wymiany informacji niejawnych;

12. z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie Republiki Mołdawii do zwiększenia starań na rzecz spełnienia wymogu deoligarchizacji zawartego w opinii Komisji; z zadowoleniem przyjmuje projekt ustawy o deoligarchizacji, przepisy dotyczące własności mediów oraz przyjęcie nowej strategii zarządzania mieniem państwowym, przedsiębiorstwami państwowymi i podmiotami z kapitałem państwowym w latach 2022–2030; wzywa jednak władze do uwzględnienia zaleceń Komisji Weneckiej dotyczących przyjęcia systemowego podejścia do wzmocnienia instytucji i ustawodawstwa dotyczącego zapobiegania monopolom, polityki konkurencji, partii politycznych, wyborów, opodatkowania oraz zwalczania korupcji i prania pieniędzy; wzywa Komisję Europejską do wyjaśnienia procesu deoligarchizacji opisanego w dziewięciu krokach;

13. ponownie apeluje o innowacyjną, uzupełniającą i elastyczną interakcję między wdrażaniem układu o stowarzyszeniu a procesem negocjacji akcesyjnych, umożliwiającą stopniową integrację Republiki Mołdawii z rynkiem wewnętrznym UE, w oparciu o priorytetowy plan działania i odpowiednie programy sektorowe oraz z zapewnieniem dostępu do odpowiednich funduszy UE, co umożliwi obywatelom Mołdawii czerpanie korzyści z przystąpienia w trakcie całego procesu, a nie tylko po jego zakończeniu;

14. podkreśla znaczenie przyspieszenia procesu reform w tym kraju w celu poprawy poziomu życia ludności, zwłaszcza grup ludności znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji oraz ludności zamieszkującej regiony, a także zapewnienia młodszemu pokoleniu atrakcyjnych perspektyw życia i pracy w kraju; przypomina również, że Mołdawia musi dotrzymać swoich zobowiązań do zwiększania równoprawnienia płci i walki z przemocą wobec kobiet, jak określono w dziewięciu krokach przedstawionych w opinii Komisji;

15. oczekuje na realizację przez Republikę Mołdawii dziewięciu kroków określonych w opinii Komisji i w ocenie Komisji w ramach pakietu rozszerzeniowego z 2023 r.; w tym kontekście wzywa Komisję i Radę Europejską, by po realizacji tych dziewięciu kroków rozpoczęły negocjacje akcesyjne przed upływem 2023 r.;

16. wzywa UE i jej państwa członkowskie do wspierania integracji Republiki Mołdawii poprzez włączenie tego kraju do programów, instrumentów i agencji UE, takich jak unijny program na rzecz jednolitego rynku, program „Cyfrowa Europa”, Unijny Mechanizm Ochrony Ludności, Europejska Agencja Środowiska, instrument „Łącząc Europę”, Europejska Agencja Obrony, Organ Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej (BEREC), DiscoverEU, program Unii Europejskiej na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych i inne, a także zwiększenie udziału Republiki Mołdawii w programach, do których już przystąpiła, takich jak Erasmus Mundus;

17. wzywa UE i jej państwa członkowskie, by dalej udzielały Republice Mołdawii wsparcia politycznego, gospodarczego i humanitarnego, w tym za pośrednictwem uruchomionej w 2022 r. platformy wsparcia dla Mołdawii, oraz propagowały praworządność, demokrację i reformy w tym kraju; wzywa UE i jej państwa członkowskie do zwiększenia pomocy finansowej i technicznej w celu wsparcia szybkiego i skutecznego procesu integracji Republiki Mołdawii z UE oraz wzywa w szczególności do udzielenia Republice Mołdawii pomocy finansowej w formie bezpośredniego wsparcia budżetowego; apeluje o przekazywanie Republice Mołdawii dokumentów orientacyjnych przed posiedzeniami Rady i po nich, zgodnie z obecną praktyką stosowaną względem krajów Bałkanów Zachodnich;

18. podkreśla znaczenie kompleksowego pakietu wsparcia UE, w ramach którego od października 2021 r. uruchomiono ponad 1,09 mld EUR w formie pożyczek i dotacji w celu wzmocnienia odporności Mołdawii; z zadowoleniem przyjmuje wypłatę przez Komisję 5 kwietnia 2023 r. dotacji w wysokości 10 mln EUR w ramach drugiej raty bieżącej pomocy makrofinansowej dla Republiki Mołdawii, o łącznej wartości 150 mln EUR, i oczekuje, że kwota ta zostanie bezzwłocznie w pełni wypłacona; oczekuje, że wypłata kolejnych 40 mln EUR w formie pożyczek nastąpi na początku maja 2023 r.; wzywa Komisję do szybkiego wypłacenia 105 mln EUR wsparcia budżetowego ogłoszonego w listopadzie 2022 r. w celu wsparcia wysiłków Mołdawii na rzecz stabilizacji makroekonomicznej i finansowej; z zadowoleniem przyjmuje zaproponowane przez Komisję dodatkowe zwiększenie pomocy makrofinansowej o 145 mln EUR i potwierdza swoją gotowość do poparcia tego środka; apeluje o szybkie przyjęcie odnośnego wniosku, aby umożliwić wypłatę środków w ciągu 2023 r.;

19. wzywa Komisję do przygotowania pakietu wsparcia dla Republiki Mołdawii, o który zwróciła się Rada Europejska 23 marca 2023 r., nie później niż do posiedzenia Rady Europejskiej 29 czerwca 2023 r., aby wzmocnić odporność, bezpieczeństwo, gospodarkę i dostawy energii w tym kraju oraz wesprzeć jego ścieżkę przystąpienia do UE;

20. podkreśla znaczenie jak najszybszego zapewnienia Republice Mołdawii dostępu do przedakcesyjnych instrumentów finansowych UE; wzywa Komisję do jak najszybszego przedstawienia wniosku w sprawie odpowiedniego przeglądu rozporządzenia w sprawie IPA III⁽²⁾, w tym wniosku w sprawie dostatecznego zwiększenia ogólnego budżetu IPA III. podkreśla, że istotne jest zapewnienie synergii między programami UE a dodatkowymi zasobami zapewnianymi przez unijne i międzynarodowe instytucje finansowe, państwa członkowskie i innych darczyńców;

21. z zadowoleniem przyjmuje tymczasowe środki liberalizacyjne służące wsparciu gospodarki Republiki Mołdawii, takie jak przyznanie rocznych bezcłowych kontyngentów taryfowych w celu przezwyciężenia utraty rynków eksportowych w Rosji, Białorusi i Ukrainie; wzywa UE, by zgodnie z wnioskiem rządu mołdawskiego podjęła szybkie i znaczące kroki w kierunku trwałej liberalizacji jej kontyngentów taryfowych, co pozwoli zapewnić przewidywalność i zwiększyć średnio- i długoterminową atrakcyjność Republiki Mołdawii dla inwestorów; zauważa, że ponieważ rolnictwo jest kluczowym sektorem gospodarki Republiki Mołdawii, wyżej wymienionym środkiem powinno towarzyszyć również wspieranie zrównoważonego charakteru produkcji rolnej w Mołdawii; apeluje do UE, aby – biorąc pod uwagę strukturę małej gospodarki Republiki Mołdawii i pozytywne oceny audytorów – zezwoliła na przywóz dodatkowych mołdawskich produktów pochodzenia zwierzęcego oraz aby objęła mołdawskich rolników mechanizmem kompensacyjnym dla producentów dotkniętych zakłóceniami na rynku wynikającymi z wojny w Ukrainie;

22. potępia ciągle szantaż energetyczny ze strony Rosji i wyraża poparcie dla wysiłków Republiki Mołdawii na rzecz zwiększenia jej bezpieczeństwa energetycznego poprzez dywersyfikację źródeł dostaw, zmniejszenie zużycia i zakup energii na rynku europejskim, rozwój wzajemnie powiązanej infrastruktury (np. linii wysokiego napięcia Isaccea-Vulcănești i Suczawa-Bielce), a także ochronę obywateli Mołdawii za pomocą planu rekompensat dla najsłabszych grup za pośrednictwem funduszu na rzecz osób podatnych na zagrożenia energetyczne; wzywa UE i jej państwa członkowskie do dalszego wspierania Republiki Mołdawii w dążeniu do osiągnięcia niezależności energetycznej, w tym przez zwiększenie zdolności wytwórczych, konektywność, dywersyfikację, przyciąganie inwestycji w odnawialne źródła energii i efektywność energetyczną, przy jednoczesnym zapewnieniu zrównoważenia środowiskowego i dążeniu do neutralności pod względem emisji dwutlenku węgla, zgodnie ze strategicznymi priorytetami Mołdawii; wzywa UE do wykorzystania nadzwyczajnych środków finansowych w celu wzmocnienia połączenia Republiki Mołdawii z siecią elektroenergetyczną UE i zmniejszenia

(²) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1529 z 15 września 2021 r. ustanawiające Instrument Pomocy Przedakcesyjnej (IPA III) (Dz.U. L 330 z 20.9.2021, s. 1).

zależności od energii produkowanej w regionie Naddniestrza; podkreśla krytyczny charakter wkładu UE i partnerów w łagodzenie wpływu rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie na ceny energii w Mołdawii i apeluje o zapewnienie dalszej pomocy stosownie do potrzeb; zachęca Mołdawię, by w pełni wykorzystwała wspólny mechanizm zakupów gazu za pośrednictwem unijnej platformy energetycznej, co zapewni jej bezpieczeństwo dostaw i dostęp do przystępnej cenowo energii; wzywa instytucje UE, by wspierały Republikę Mołdawii w tych staraniach;

23. wzywa UE i jej instytucje, by wspierały wysiłki Republiki Mołdawii w kierunku modernizacji jej systemu płatniczego w celu spełnienia warunków integracji z jednolitym obszarem płatności w euro (SEPA) oraz by podjęły niezbędne kroki w celu osiągnięcia celu, jakim jest zniesienie opłat roamingowych między Republiką Mołdawii a UE, poczynając od rozszerzenia na Republikę Mołdawię unijnej polityki zakładającej taki sam koszt korzystania z telefonu za granicą jak w kraju;

24. z zadowoleniem przyjmuje przedłużenie umowy między UE a Mołdawią w sprawie liberalizacji drogowego transportu towarowego do 30 czerwca 2024 r., co pozwoli Mołdawii na pełne wykorzystanie alternatywnych szlaków eksportowych celem wsparcia jej gospodarki; z zadowoleniem przyjmuje zaangażowanie Mołdawii w prace Wspólnoty Transportowej i zachęca do dalszej współpracy, by utorować drogę do pełnego członkostwa Mołdawii w Traktacie o Wspólnocie Transportowej, a także do utworzenia przedstawicielstwa Wspólnoty Transportowej w Kiszyniowie; wzywa sekretariat Wspólnoty Transportowej do wsparcia opracowania planu działania na rzecz transpozycji dorobku prawnego UE w dziedzinie transportu na grunt ustawodawstwa krajowego;

25. wzywa UE do dalszego wspierania odbudowy i modernizacji infrastruktury kolejowej w Republice Mołdawii, a także portu Giurgiulești, jako części rozwiązania regionalnych i światowych problemów związanych z bezpieczeństwem żywnościowym oraz jako sposobu wspierania gospodarki Republiki Mołdawii i Ukrainy;

26. z zadowoleniem przyjmuje przystąpienie Republiki Mołdawii do programu „UE dla zdrowia” i wzywa Komisję do zaoferowania Mołdawii dodatkowego wsparcia na jego uruchomienie i wdrożenie;

27. zachęca do organizowania dwustronnych posiedzeń parlamentarnych między parlamentami państw członkowskich a parlamentem Republiki Mołdawii, a także spotkań między Komisją a rządem Republiki Mołdawii, zaleca także, by zastanowić się nad tym, w jaki sposób można by przyspieszyć moment, w którym obserwatorzy z Republiki Mołdawii mogliby zająć swoje miejsca w Parlamencie Europejskim, na przykład przez powiązanie tego z zamknięciem negocjacji w sprawie konkretnych kłastrów; wyraża chęć wspierania i wzmacniania demokracji parlamentarnej w Republice Mołdawii, m.in. poprzez dialog im. Jeana Monneta, w stosownych przypadkach w kontekście krajowym;

28. przypomina, że konsolidacja zdolności administracyjnych Republiki Mołdawii jest kluczowym wymogiem określonym w opinii Komisji z 17 czerwca 2022 r.; odnotowuje wpływ rosyjskiej wojny przeciwko Ukrainie na napięty budżet i zdolności administracyjne Republiki Mołdawii; wzywa w związku z tym władze Mołdawii do dalszych wysiłków na rzecz podniesienia jakości i zdolności personelu administracji publicznej pracującego nad przystąpieniem do UE; zachęca Komisję do oddelegowania urzędników UE do mołdawskich ministerstw; zważywszy na wyzwania stojące przed Republiką Mołdawii i jej status jako kraju kandydującego do UE wzywa Komisję, by dalej zwiększała swoje zasoby kadrowe, które zajmują się procesem akcesyjnym Republiki Mołdawii i wspierają go, zarówno w Brukseli, jak i w Kiszyniowie, a także by powołała specjalny dział ds. Republiki Mołdawii w Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Sąsiedztwa i Negocjacji w sprawie Rozszerzenia (DG NEAR);

29. podkreśla, że podstawą pomyślnego wdrożenia reform niezbędnych do zbliżenia Republiki Mołdawii do UE będzie współpraca ze społeczeństwem obywatelskim i jego udział w procesach decyzyjnych; wzywa instytucje UE i państwa członkowskie, by zwiększyły wsparcie dla społeczeństwa obywatelskiego w Republice Mołdawii;

30. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącemu Komisji/wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Radzie Europy, Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, Organizacji Narodów Zjednoczonych, prezydent, rządowi i parlamentowi Republiki Mołdawii oraz Federacji Rosyjskiej.